

УДК: 343.13

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-71-2-183-189>

Котова Вікторія Валеріївна,

здобувач

(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Пир)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2046-2635>

ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОСІБ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ СПЕЦІАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

У статті визначено, що до засобів підвищення ефективності забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації, доцільно зарахувати такі: унесення змін та доповнень до кримінального процесуального законодавства України щодо правової регламентації забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання; розроблення науково-методичних рекомендацій щодо практичного застосування заходів безпеки до осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації; передбачення окремої статті в державному або місцевому бюджеті на фінансування та матеріально-технічне забезпечення застосування заходів безпеки в кримінальному провадженні.

Ключові слова: безпека; забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства; особа, яка виконує спеціальне завдання; свідок; негласні слідчі (розшукові) дії; заходи забезпечення безпеки.

Постановка проблеми. Окремим напрямом охорони прав та свобод учасників кримінального провадження є забезпечення їхньої безпеки в процесі досудового розслідування та судового провадження. Важливого значення забезпечення безпеки осіб набуває під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, з огляду на збереження негласних елементів таких дій навіть після їхнього офіційного включення до гласної кримінальної процесуальної діяльності. У цьому разі гарантії безпеки подекуди стають вирішальними щодо можливості взагалі залучення певних осіб до кримінального провадження, проведення з ними процесуальних дій та зрештою одержання процесуально значущої інформації.

Особливої актуальності набуває питання стосовно забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Ці особи, перебуваючи в такому «подвійному» становищі, найчастіше опиняються в самому епіцентрі небезпеки, оскільки беруть участь у проведенні вказаної негласної слідчої (розшукової) дії. На відміну від інших учасників кримінального провадження, які можуть потребувати забезпечення безпеки, зазначені особи самостійно приймають рішення про виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації та свідомо наражають себе на таку небезпеку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти забезпечення безпеки осіб у кримінальному провадженні досліджували такі науковці: А. І. Анапольська, П. П. Андрушко, О. М. Бандурка, Б. І. Бараненко, О. Ф. Возний, Н. Г. Габлей, О. А. Гапон, О. О. Гриньків, О. Ф. Долженков, О. С. Доценко, В. М. Євдокимов, В. П. Захаров, В. С. Зеленецький, О. А. Калганова, Б. М. Качмар, О. І. Козаченко, М. В. Корнієнко, М. В. Куркін,

О. В. Лазаренко, О. М. Лемешко, Д. Й. Никифорчук, П. С. Матишевський, К. І. Ольшевський, А. М. Орлеан, Т. І. Панасюк, О. О. Подобний, А. В. Пономаренко, Е. В. Рижков, А. М. Ришелюк, Н. М. Сенченко, П. В. Серебрянський, А. І. Суббот, М. М. Турецький, В. М. Федченко та інші. Водночас учені розглядали лише загальні питання забезпечення безпеки учасників кримінального процесу. Питанню гарантування безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, на жаль, не приділялося достатньої уваги.

Зважаючи на відсутність комплексних досліджень із вказаної тематики та її актуальність, визнаємо необхідність детального опрацювання питань забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Виклад основного матеріалу. Загострення криміногенної ситуації, пов'язаної з політичними, економічними процесами, що відбуваються на сучасному етапі становлення українського суспільства, позначилося на зростанні кількісно-якісних показників, вплинуло на характер та види кримінальних правопорушень, що вчиняються в державі.

Проведеним аналізом результатів боротьби з організованими групами та злочинними організаціями [1] за період з 2016 року до квітня 2020 року встановлено, що щороку зростає кількість виявлених організованих груп і злочинних організацій. За п'ятирічний період матеріальні збитки за вчиненими ними злочинами становили більш ніж 5 млн грн. Тобто наявною є тенденція до покращення результативності протидії організованій злочинності. З наведеної нижче таблиці можна прослідкувати поступове покращення: у 2017 році – на 35,2 %, у 2018 – на 27 %, у 2019 – на 1,7 %, але, незважаючи на позитивні зміни та виявлення таких злочинів, усе-таки їх не стає менше.

Період	Кількість виявлених організованих груп і злочинних організацій					Матеріальні збитки, грн.
	усього	прокуратурою	НПУ	СБУ	податковими органами	
2016	136	11	95	14	16	86 495,29
2017	210	20	163	15	12	3 177 166,343
2018	288	13	231	15	28	517 997,18
2019	293	9	245	10	26	1 162 227,9
За 4 міс. 2020	149	0	138	4	6	314 284,46

Варто зазначити, що, згідно зі статистичними даними Генеральної прокуратури України стосовно кількості зареєстрованих організованих груп і злочинних організацій, у середньому до таких груп уходять щонайменше 4 особи.

Період	Кількість виявлених осіб у складі організованих груп і злочинних організацій				
	усього	прокуратурою	НПУ	СБУ	податковими органами
2016	598	52	404	83	54
2017	949	121	734	50	37
2018	1429	89	1163	61	107
2019	1428	69	1192	46	100
За 4 міс. 2020	689	0	634	15	35

У Кримінальному кодексі України (розділ XVIII «Злочини проти правосуддя») передбачено два склади злочинів, пов'язаних із забезпеченням безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, статтею 380 «Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист» та статтею 381 «Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист» [2]. З одного боку, це свідчить про визнання необхідності кримінально-правових принципів захисту прав, свобод та інтересів осіб, узятих під захист, що, відповідно, є гарантією забезпечення належного здійснення та відправлення правосуддя. З іншого боку, доводиться констатувати, що такі норми є недосконалыми. Аналіз «Єдиних звітів про кримінальні правопорушення», що формуються з відомостей, унесених користувачами до Єдиного реєстру досудових розслідувань, Генеральною прокуратурою України за 2016–2019 роки та за перші чотири місяці 2020 року дає підстави дійти висновку про відсутність кримінальних проваджень за ст.ст. 380, 381 КК України, а також випадків покарання уповноваженої особи за цими статтями.

Тому нарівні з активізацією боротьби з організованою злочинністю актуальності набуває вирішення проблем щодо належного функціонування інституту забезпечення безпеки особи, яка виконує спеціальне завдання з викриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації, та очевидною необхідністю є підвищення ефективності забезпечення безпеки такої особи.

Засобами підвищення ефективності забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації, є чинники, шляхом реалізації яких слід збільшити дієвість забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

На думку М. В. Куркіна, ефективність захисту суб'єктів кримінального процесу від злочинних посягань значною мірою зумовлена застосуванням адекватних заходів забезпечення їхньої безпеки та перебуває в прямій залежності від однозначного усвідомлення всіма учасниками цього виду правоохоронної діяльності поняття заходів забезпечення безпеки, їхньої сутності. Вимоги (законність, обґрунтованість, конкретність, реальність та радикальність), які висувають до заходів забезпечення безпеки, знаходяться в об'єктивному взаємозв'язку й взаємозалежності. Саме характер зв'язку перелічених вище вимог зумовлює у своїй єдності таку «сукупну якість» заходів забезпечення безпеки, як їхня функціональна (підсумкова або кінцева) ефективність. Остання, з одного боку, забезпечує, а з іншого – констатує і виражає досягнення генеральної (кінцевої) мети застосування цих заходів – забезпечення фактичної безпеки конкретного суб'єкта кримінального процесу [8, с. 57].

Є. Є. Кондратьєв ефективність засобів забезпечення безпеки визначає декількома умовами.

Першою умовою вчений пропонує визначити розробку єдиної концепції захисту. Така концепція не обов'язково має бути подана у вигляді окремого документа, а, найімовірніше, окреслена у вигляді доктринальної системи поглядів, і вона має визначати найзагальніші напрямки формування інституту захисту учасників кримінального судочинства.

Другою необхідною умовою є узгодження відповідних нововведень із нормами як міжнародного, так і національного права. Міжнародні нормативно-правові акти, хоча й не є, як правило, обов'язковими для держав (якщо тільки їх не ратифіковано державою), але містять принципи та стандарти державного захисту учасників кримінального судочинства.

До таких принципів і стандартів належать:

1) забезпечення щодо будь-якої особи, права й свободи якої порушено через учинення на неї протиправного впливу з боку злочинців у зв'язку з її участю в кримінальному судочинстві; застосування ефективних засобів правового захисту;

2) належне функціонування судових органів, що спроможні здійснити швидкий та справедливий розгляд справи, а також забезпечити всім учасникам кримінального судочинства максимальну безпеку й дотримання їхніх прав і свобод;

3) зобов'язання держави вживати заходів забезпечення захисту свідка від будь-яких форм залякування у зв'язку з його участю в кримінальному судочинстві;

4) створення належних механізмів, які гарантували б дотримання прав і свобод учасників кримінального судочинства, а також виділення для цього достатніх ресурсів;

5) взаємна співпраця і взаємодопомога держав у реалізації заходів захисту учасників кримінального судочинства та ін. [9].

Деякі вчені одним із головних засобів підвищення ефективності забезпечення безпеки вважають розробку та введення в дію відповідної Програми захисту свідків [5, с. 121; 10, с. 198].

М. В. Тимчаль, вивчаючи у своєму дисертаційному дослідженні досвід зарубіжних держав, теж наголошує, що в Україні виникла нагальна потреба в прийнятті Єдиної державної програми захисту учасників кримінального судочинства (далі – Програма). У цій Програмі мають бути об'єднані положення спеціальних законів про забезпечення безпеки, а також урегульовані всі питання, які нині є актуальними (коло осіб, до яких ці заходи повинні бути застосовані; уведення «негайних» заходів безпеки; визначення термінів прийняття рішення та застосування заходів безпеки; коло осіб, які можуть нести кримінальну відповідальність; види заходів; органи, які забезпечують безпеку тощо) [13, с. 41].

О. О. Гриньків виділяє чинники, від яких залежить ефективність застосування процесуальних заходів забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства:

а) установлення оптимального порядку їхнього застосування. Під застосуванням слід розуміти діяльність, яка включає два основних елементи (етапи): перший – прийняття рішення про застосування заходів забезпечення безпеки; другий – реалізація цих заходів. Однією з умов належного вирішення цього питання є своєчасність прийняття такого рішення: застосування заходів забезпечення безпеки має «випереджати небезпеку, а не реагувати на факти нападу, які вже відбулися, або інциденти»;

б) належна поведінка особи, узятій під захист. Достатньо тривала правозастосовна практика зарубіжних країн у досліджуваній сфері дозволила виробити та законодавчо закріпити вимоги, виконання яких суб'єктом, узятим під захист, є умовою забезпечення безпеки не тільки осіб, узятих під захист, але також інших осіб, які підлягають захисту [10, с. 188].

На нашу думку, правове підґрунтя забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, має комплексний характер і складається із системи законодавчих та значної кількості відомчих нормативно-правових актів.

У Кримінальному процесуальному кодексі України (далі – КПК України) немає окремого розділу, що регламентував би правовідносини, пов'язані із застосуванням заходів забезпечення безпеки в кримінальному провадженні, а відповідні норми або їхні частини розосереджені по всьому кодексу [3]. М. І. Копетюк пропонує повернутися до моделі КПК України 1960 р. та передбачити в кодексі окрему главу або систему норм, присвячену застосуванню заходів забезпечення безпеки в кримінальному провадженні [4, с. 126].

Ми згодні з думкою вказаного вченого в аспекті внесення змін до КПК України в частині забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві. Також вважаємо, що потребує внесення змін до пункту «д» статті 2 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», у якому наразі визначено осіб, що мають право на забезпечення безпеки [7], але до цього переліку не внесено ні осіб, що співпрацюють на конфіденційній основі з оперативними підрозділами, ні особи, яка виконує спеціальне завдання для викриття організованої групи. Тому не завадить доповнити зазначений перелік осіб, які мають право на забезпечення безпеки, штатними та нештатними негласними співробітниками, до яких і належить особа, котра виконує спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

О. В. Горбачов переконаний, що засобами підвищення ефективності забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання, є вдосконалення оперативно-розшукового та кримінального процесуального законодавства, а також установлення вищого рівня гарантування особистої безпеки (збільшення грошових виплат, разових винагород та інших видів фінансування негласної роботи та оперативно-розшукової діяльності, запланованої на утримання органів (підрозділів) Національної поліції України; виплати за видатками

спеціального призначення; триваліші відпустки; пільгові умови придбання житла; скорочення строку служби тощо) [11, с. 209].

На думку П. В. Серебрянського, вирішення питання про нормативно-правове регулювання матеріального заохочення за повідомлення про злочини було б одним із способів підвищення ефективності засобів забезпечення безпеки [12, с. 422].

Водночас О. О. Гриньків акцентує, що достатнє фінансування програм захисту учасників кримінального процесу є одним із чинників підвищення ефективності забезпечення безпеки. Кошти, які виділяють держави на функціонування таких програм, становлять відносно невеликий відсоток загального бюджету поліції. Побудувати ефективну систему забезпечення безпеки неможливо без відповідного організаційного, фінансового та профілактичного забезпечення. Успішне розв'язання завдань на кожній ланці окремо буде сприяти покращенню забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства. Обсяг коштів, виділених на забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, має бути достатнім для результативного функціонування системи захисту та пропорційним щодо майбутніх відшкодувань, пов'язаних із покращенням криміногенної обстановки в державі (як-от із ліквідацією організованих злочинних угруповань) або більш ефективним правосуддям [6, с. 283].

Зважаючи на погляди вчених, можемо висновувати, що до засобів підвищення ефективності забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації, слід зарахувати такі:

- унесення змін та доповнень до кримінального процесуального законодавства України стосовно правової регламентації забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання;

- розроблення науково-методичних рекомендацій щодо практичного застосування заходів безпеки до осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації;

- передбачення окремої статті в державному або місцевому бюджеті на фінансування та матеріально-технічне забезпечення застосування заходів безпеки в кримінальному провадженні.

Висновки. Отже, на основі нашого дослідження можна стверджувати, що ключовими напрямками підвищення ефективності забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації, є:

- поліпшення правил застосування заходів забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації;

- удосконалення змісту підстав та процесуального порядку забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації;

- скорочення часових меж застосування забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації;

- розширення видів заходів безпеки, що застосовуються до осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації;

- покращення фінансування та матеріально-технічного забезпечення заходів безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи або злочинної організації.

Для полегшення користування та ефективного застосування нормативно-правових актів, покликаних урегулювати відносини у сфері забезпечення безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи, вони мають бути певним чином структуровані та впорядковані. Це завдання може бути вирішеним за допомогою систематизації нормативно-правових актів, що регулюють порядок забезпечення особистої безпеки цих осіб, поза сумнівом, завдяки внесенню змін до Кримінального

процесуального кодексу України в частині забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві.

Список використаних джерел

1. Статистична інформація Генеральної прокуратури України «Про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціям». URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114143&libid=100820&c=edit&_c=fo# (дата звернення: 25.05.2020).
2. Кримінальний кодекс України станом на 16.01.2020 № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 12.05.2020).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України станом на 13.02.2020 № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 25.05.2020).
4. Копетюк М. І. Особливості забезпечення безпеки осіб у досудовому кримінальному провадженні. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 2. С. 126–130. URL : <http://evnuir.univer.lutsk.ua/bitstream/123456789/1845/1/2%20kopetuk.pdf> (дата звернення: 28.04.2020).
5. Семків Т. Г. Удосконалення забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 3 (15). С. 119–128. URL : <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/3-2017/semkiv.pdf> 4 (дата звернення: 22.05.2020).
6. Гриньків О. О. Фінансування програм захисту свідків та інших учасників кримінального процесу. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 282–284.
7. Закон України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» від 23 грудня 1993 року № 3782-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12> (дата звернення: 26.04.2020).
8. Куркін М. В. Проблеми забезпечення безпеки суб'єктів кримінального процесу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 1999. 161 с.
9. Кондратьев Е. Е. Пути решения проблемы защиты свидетелей. *Право и безопасность*. 2004. № 1 (10). URL : http://dpr.ru/pravo/pravo_7_13.htm (дата звернення: 21.05.2020).
10. Гриньків О. О., Ляш А. О. Заходи забезпечення безпеки у кримінальному судочинстві : монографія. Тернопіль : Астон, 2012. 260 с.
11. Горбачов О. В. Досвід держав пострадянського простору в забезпеченні безпеки осіб, які виконують спеціальне завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. *Науковий вісник публічного та приватного права*. Випуск 2. Ч. 3. 2016. С. 205–210.
12. Серебрянський П. В. Ефективність реалізації інституту забезпечення безпеки учасників кримінального процесу. *Порівняльно-аналітичне право* : електронне наукове фахове видання ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, березень, 2019. С. 422–425.
13. Тимчаль М. В. Кримінально-правова охорона осіб, взятих під захист : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2019. 222 с.

References

1. Statystychna informatsiia Heneralnoi prokuratury Ukrainy «Pro rezultaty borotby z orhanizovanymy hrupamy ta zlochynnymy orhanizatsiiam» [Statistical information of the General Prosecutor's Office of Ukraine "On the results of the fight against organized groups and criminal organizations"]. URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114143&libid=100820&c=edit&_c=fo# (data zvernennia: 25.05.2020) [in Ukrainian].
2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy stanom na 16.01.2020 № 4651-VI [The Criminal Code of Ukraine as of January 16, 2020.] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> [in Ukrainian].
3. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy stanom na 13.02.2020 № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (data zvernennia: 25.05.2020) [in Ukrainian].
4. Kopetiuk, M. I. (2013). Osoblyvosti zabezpechennia bezpeky osib u dosudovomu kryminalnomu provadzhenni [Features of ensuring the safety of persons in pre-trial criminal proceedings]. *Istoriykoprovovyi chasopys*. № 2. S. 126–130. URL : <http://evnuir.univer.lutsk.ua/bitstream/123456789/1845/1/2%20kopetuk.pdf> [in Ukrainian].
5. Semkiv, T. (2017). Udoshkonalennia zabezpechennia bezpeky osib, yaki berut uchast u kryminalnomu provadzhenni [Improving of the security of persons involved in criminal proceedings]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*. № 3 (15). S. 119–128. URL : <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/3-2017/semkiv.pdf> 4 (data zvernennia: 22.05.2020).

<http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/3-2017/semkiv.pdf> 4 (data zvernennia: 25.05.2020) [in Ukrainian].

6. Hrynkiv, O. O. (2012). Finansuvannia proqram zakhystu svidkiv ta inshykh uchashnykiv kryminalnogo protsesu [Financing programs for the protection of witnesses and other participants in criminal proceedings]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. № 2. S. 282–284 [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia bezpeky osib, yaki berut uchast u kryminalnomu sudochynstvi» vid 23 hrudnia 1993 roku № 3782-XII [Law of Ukraine “On ensuring the security of persons involved in criminal proceedings”]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12> (data zvernennia: 25.05.2020) [in Ukrainian].

8. Kurkin, M. V. Problemy zabezpechennia bezpeky subiektiv kryminalnogo protsesu : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09 [Problems of ensuring the safety of the subjects of criminal proceedings]. Kharkiv, 1999. 161 s. [in Ukrainian].

9. Kondrat'ev, E. E. Puti resheniya problemy zashchity svidetelej [Ways to solve the problem of witness protection]. *Pravo i bezopasnost'*. 2004. № 1 (10). URL : http://dpr.ru/pravo/pravo_7_13.htm [in Russian].

10. Hrynkiv, O. O.; Liash, A. O. (2012). Zakhody zabezpechennia bezpeky u kryminalnomu sudochynstvi : monohrafiia [Security measures in criminal proceedings]. Ternopil : Aston. 260 s. [in Ukrainian].

11. Horbachov, O. V. (2016). Dosvid derzhav postradianskoho prostoru v zabezpechenni bezpeky osib, yaki vykonuiut spetsialne zavdannia z rozkryttia zlochyynnoi diialnosti orhanizovanoi hrupy chy zlochyynnoi orhanizatsii [The experience of the post-Soviet states in ensuring the security of persons who perform a special task of detecting the criminal activities of an organized group or criminal organization]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. Vypusk 2. Ch. 3. S. 205–210 [in Ukrainian].

12. Serebrianskyi, P. V. (2019). Efektyvnist realizatsii instytutu zabezpechennia bezpeky uchashnykiv kryminalnogo protsesu [The effectiveness of the institution of ensuring the safety of participants in criminal proceedings]. *Porivnialno-analitychne pravo : elektronne naukove fakhove vydannia DVNZ «Uzhhorodskiy natsionalnyi universytet»*. Uzhhorod. S. 422–425 [in Ukrainian].

13. Tymchal, M. V. (2019). Kryminalno-pravova okhorona osib, vziatykh pid zakhyst : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 [Criminal-legal protection of persons taken under protection]. Lviv. 222 s. [in Ukrainian].

Kotova Victoriaia,

Graduate student

(Donetsk Law Institute of the MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2046-2635>

MEANS OF INCREASING THE EFFECTIVENESS OF ENSURING THE SECURITY OF PERSONS WHO PERFORM A SPECIAL TASK

The article defines that the means of increasing the effectiveness of security of persons performing a special task of detecting criminal activity of an organized group or criminal organization are the factors the realization of which can increase the effectiveness of security of persons performing a special task of detecting criminal activity of an organized group or criminal organization. Means of increasing the effectiveness of security of persons performing a special task of detecting criminal activity of an organized group or criminal organization should include the following: amendments to the criminal procedural law of Ukraine concerning legal regulation of security of persons performing a special task; development of scientific and methodological recommendations for the practical application of security measures to persons who perform a special task of detecting criminal activity of an organized group or criminal organization; to envisage a separate article in the state or local budget for financing and logistical support of security measures in criminal proceedings. In order to facilitate the use and effective application of legal acts aimed at regulating relations in the field of security of persons who perform a special task of detecting the criminal activities of an organized group, they must be structured and streamlined in some way. This task can be solved by systematizing the legal acts regulating the way of the personal safety of these persons through amending the Criminal Procedure Code of Ukraine in terms of ensuring the safety of persons involved in criminal proceedings.

Key words: security; ensuring the security of participants in criminal proceedings; a person carrying out a special task; a witness; covert investigative (detective) actions; security measures.

Надійшла до редколегії 25.05.2020